

Київський університет імені Бориса Грінченка
Університетський коледж

Циклова комісія образотворчого мистецтва і дизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ШРИФТИ

для студентів

спеціальності
освітнього рівня
освітньої програми

022 Дизайн
молодший спеціаліст
Дизайн

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 13.18/19
Ж
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 2019 р.

Київ – 2019

Розробник: Адамчук Антоніна Володимирівна,
викладач циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну
Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Адамчук Антоніна Володимирівна,
викладач циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну
Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії
образотворчого мистецтва і дизайну
Протокол від 29.08.2019 № 1
Голова циклової комісії О.М. Овчаренко

Робочу програму перевірено
30.08.2019 р.

Заступник директора
з навчально-методичної роботи (З.Л.Гейхман)

Заступник директора
з навчальної роботи (Я.В. Карлінська)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	3/90
Курс	4
Семестр	7
Кількість змістових модулів з розподілом:	1
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі:	90
Аудиторні	60
Модульний контроль	6
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	30
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Шрифти» є професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньо-конструкторської майстерності і самостійного творчого вирішення завдань, формування практичних навичок для самостійного творчого вирішення завдань художньої графічної діяльності.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студентів мають бути сформовані наступні предметні компетентності:

- здійснення пошуку та користування інформацією, яка необхідна для ефективного виконання професійних задач, професійного та особистісного розвитку;
- організація власної образотворчої діяльності, обирання типових методів та засобів виконання професійних задач, оцінка їх ефективності та якості;
- використання технологічних стандартів та нормативних документів для практичного виконання дизайнерських розробок шрифтових композицій;
- володіння класичними образотворчими та технічними прийомами, матеріалами та засобами проектної графіки;
- здатність використовувати живописні матеріали з урахуванням їх формотворчих властивостей;
- використання професійно-профільованих знань і практичних навичок з виконання шрифтових композицій;
- нестереотипне художньо-образне мислення, уява, художньо-образні якості зорового сприйняття та спостережливості;
- знаходити художні специфічні засоби, нові образно-пластичні рішення для кожної творчої задачі;
- виконання ескізів з використанням різноманітних художніх засобів та прийомів;
- виконання аналізу та проведення демонстрацій остаточних варіантів дизайнерських розробок шрифтів.

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/ п	Назви змістових модулів, тем					
		Разом	Лекцій	Практичних	Індивідуальна робота	Самостійна робота
	1	2	3	4	5	6
1	Вступ. Історія виникнення та формування шрифтів.		2			
2	Робота ширококінечним пером. Виконання орнаменту ширококінечним пером.			2		
3	Основні вимоги до шрифтів.		2			
4	Класифікація шрифтів. Поняття гарнітури. Рукописні шрифти.		2			
5	Робота ширококінечним пером. Вправи для вивчення курсивного шрифту.			2		
6	Міжлітерні пробіли. Вирівнювання міжлітерних пробілів (контрформ).			2		10
7	Робота пензлем.			2		
8	Каліграфія. Каліграфічні вправи тонким пером.			2		
9	Латиниця. Еволюція історичного розвитку.		2			
10	Готичне письмо XI-XIV століть.		2			
11	Виконання вправ готичним курсивом.			2		
12	Ренесанс. Повернення до античних форм письма.		2		2	
13	Побудова шрифту «Антиква» за модульною сіткою. Літери А, Н, Г, Б, В, Р, Е, М, К, Ж, О, Є, Й, З, Ф, У, Я, Ю.			8	2	10
14	Історія рукописного шрифту в Україні. Скоропис.		2		2	
15	Акцидентний шрифт.			2	2	10
16	Слово-«образ». Ілюзія.			4	2	

17	Створення гарнітури власного шрифту.			2	2	
	Модульний контроль	6				
	Разом за навчальним планом	90	14	28	12	30

*із врахуванням МК 6 год.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Рукописний шрифт

Лекція 1. Вступ. Історія виникнення та формування шрифтів (2 год.) [1, 2, 3, 4, 5]
Найдавніші види писемності. Піктографічне письмо, клинопис, ієрогліфи. Поява найдавніших книг. Історія та розвиток латинських шрифтів. Римський капітальний шрифт.

Основні поняття теми: писемність, алфавіт, шрифт, графема.

Практична робота 1. Робота ширококінечним пером. Виконання орнаменту ширококінечним пером (2 год.) [1, 2, 3, 6]

Лекція 2. Основні вимоги до шрифтів (2 год.) [1, 2, 3, 4, 5]

Лінія і форма. Зручність читання, чіткість, ясність, графема, контрастність. Ритмічний лад шрифту, пропорційні відношення ширини та висоти літер.

Основні поняття теми: графема, ритм, пропорції в шрифті. рівновага оптичних полів.

Лекція 3. Класифікація шрифтів. Поняття гарнітури. Рукописні шрифти (2 год.) [1, 2, 3, 4, 5, 6]

Текстові шрифти. Елементи літери шрифту. Акцидентні шрифти. Декоративні шрифти. Мальовані шрифти. Техніка виконання шрифту. Просторове відношення букви до тла. Міжлітерні пробіли.

Основні поняття теми: гарнітура, міжлітерні пробіли, акцидентні шрифти.

Практична робота 2. Робота ширококінечним пером. Вправи для вивчення курсивного шрифту (2 год.) [1, 2, 3]

Практична робота 3. Міжлітерні пробіли. Вирівнювання міжлітерних пробілів (контрформ) (2 год.) [1, 2, 3, 4]

Практична робота 4. Робота пензлем (2 год.) [1, 2, 3, 4]

Практична робота 5. Каліграфія. Каліграфічні вправи тонким пером (2 год.) [1, 2, 3]

Лекція 4. Латиниця. Еволюція історичного розвитку (2 год.) [1, 2, 3, 4, 5]

Латинський алфавіт. Маюскульне письмо. Капітальне квадратне письмо. Унціальне письмо.

Основні поняття теми: латиниця, маюскульне письмо, мінускульне письмо.

Лекція 5. Готичне письмо XI-XIV століть (2 год.) [1, 2, 3, 4, 5]

Епоха середньовіччя. Італійські гуманісти. Термін готика. Текстура. Ротунда. Фрактура.

Основні поняття теми: шрифт, готичний курсив, ротунда.

Практична робота 6. Виконання вправ готичним курсивом (2 год.) [1, 2, 3, 4]

Лекція 6. Ренесанс. Повернення до античних форм письма (2 год.) [1, 2, 3, 4, 5]

Епоха Відродження. Шрифти венеціанських друкарів. Леонардо да Вінчі. Альбрехт Дюрер. Гуманістична антиква.

Основні поняття теми: антиква, латинські шрифти.

Практична робота 7. Побудова шрифту «Антиква» за модульною сіткою. Літери А, Н, Г, Б, В, Р, Е, М, К, Ж, О, Є, Й, З, Ф, У, Я, Ю (8 год.) [1, 2, 3, 4]

Лекція 7. Історія рукописного шрифту в Україні. Скоропис (2 год.) [1, 2, 3, 4, 5, 6]

Кам'яна могила. Трипілля. Сарматські знаки. Писемність Київської Русі. Кирилиця. Графіті. Період розквіту українського скоропису. В'язь, устав, напівустав. Шрифт «Остромирового Євангелія».

Основні поняття теми: абетка, скоропис, устав, почерк.

Практична робота 8. Акцидентний шрифт (2 год.) [1, 2, 3, 4]

Практична робота 9. Слово-«образ». Ілюзія (4 год.) [1, 2, 3, 5]

Практична робота 10. Створення гарнітури власного шрифту (2 год.) [1, 2, 3, 5,6]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1.	Відвідування лекцій.	1	7	7
2.	Відвідування практичних занять.	1	14	14

3.	Робота на практичному занятті	10	14	140
4.	Виконання завдань для самостійної роботи	5	10	50
5.	Виконання модульної роботи	25	25	25
Максимальна кількість балів			70	236
Розрахунок коефіцієнта			3.93	60
Бали за екзамен		40		40

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль 1. Рукописний шрифт

Самостійна робота 1. Створення тематичної шрифтової композиції «фраза-образ» шрифтом «Остромирового Євангелія». « Не проклинай темряву, а запали хоча б одну свічку», папір для креслення А4

Самостійна робота 2. Створення власної монограми, папір для креслення А4

Самостійна робота 3. Створення шрифтової композиції АНТИКВА, папір для креслення А3

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Підсумковий модульний контроль проводиться у формі семестрового перегляду робіт.

а. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

7 семестр передбачає форму семестрового контролю – екзамен.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

№ п/п	Значення оцінки	Оцінка за іспит
----------	-----------------	-----------------

1	Робота відповідає завданню, охайна, відчувається творчий підхід до виконання, наявні попередні ескізи, грамотно виконані всі необхідні розгортки, надрізи, перерізи тощо	40 балів
2.	Робота відповідає завданню, грамотно виконані всі необхідні розгортки, надрізи, перерізи, наявні ескізи, відчувається творчий підхід до виконання, але виконана робота неохайно, має нечіткі ребра, десь лишився слід від олівця, виступив клей	35-39 балів
3.	Робота відповідає завданню, виконані всі необхідні розгортки, надрізи, перерізи, наявні ескізи, але роботу виконано за зразком, механічно, без творчого підходу, робота неохайна	29-34 бали
4.	Робота відповідає завданню, виконані необхідні ескізи, розгортки, робота виконана за зразком, механічно, без творчого підходу, неохайна, не виконані необхідні надрізи, внаслідок чого, має нечіткі ребра, кути «поламані», папір зі слідами гумки та олівця	24-28 бали
5.	Робота відповідає завданню, виконано без попереднього ескізування, за зразком, механічно, неохайно.	18-23 бали
6.	Робота відповідає завданню, але без попереднього ескізування, за зразком, робота неохайна, до кінця не виконана, має залишки клею, гумки, олівця.	1-18 балів

в. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Екзамен передбачає перевірку отриманих практичних навичок з композиційної організації шрифтової композиції на форматі А4. Студенти мають виконати творчу шрифтову композицію .

с. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	90-100
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
незадовільно	0-59

5. Навчально-методична карта дисципліни «Шрифти»

Разом: 90 год., лекції – 14 год., практичні заняття – 28 год., індивідуальна робота – 12 год.,
модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 30 год.

Модуль	Модуль I																			
Назва змістового модуля	Змістовий модуль 1. Рукописний шрифт																			
Лекції	1		2		3		4		5		6		7							
Теми лекцій	Вступ. Історія виникнення та формування шрифтів		Основні вимоги до шрифтів		Класифікація шрифтів. Поняття гарнітури. Рукописні шрифти		Латиниця. Еволюція історичного розвитку		Готичне письмо XI-XIV століть		Ренесанс. Повернення до античних форм письма		Історія рукописного шрифту в Україні. Скоропис							
Теми практичних занять	Робота ширококілочним пером. Виконання орнаменту ширококілочним пером		Робота ширококілочним пером. Вправи для вивчення курсивного шрифту		Міжлітерні пробіли. Вирівнювання міжлітерних пробілів (контрформ)		Робота пензлем		Каліграфія. Каліграфічні вправи тонким пером		Виконання вправ готичним курсивом		Побудова шрифту «Антиква» за модульною сіткою. Літери А, Н, Г, Б, В, Р, Е, М, К, Ж, О, Є, Й, З, Ф, У, Я, Ю		Акцидентний шрифт		Слово-«образ». Ілюзія		Створення гарнітури власного шрифту	
Самостійна робота	Виконати шрифтову композицію фрази-образ одним із готичних шрифтів. Фразу вибрати із латинських крилатих висловів. Написати латинською мовою, папір для креслення А4				Створення тематичної шрифтової композиції				Створити шрифтової композиції «фрази-образ»											
Підсумковий контроль	25 балів																			

14. Рекомендована література

Базова:

1. Куленко М.Я. Основи графічного дизайну: Підручник/ М.Я. Куленко/ За редакцією проф. Є.А. Антоновича/ Видання третє, перероблене та доповнене. – К.: Кондор-Видавництво, 2015 – 544с;
2. Мітченко В.С. Естетика українського рукописного шрифту: за науковою редакцією академіка Академії мистецтв України М.І. Яковлєва — К.: Грамота, 2007.—208с.;
3. Мітченко В.С. Каліграфія — К.: Грамота, 2012.—48с.;
4. Антонович Є.А., Василюшин Я.В., Шпильчак В.А. Креслення: Навч.посібник/ За ред.проф. Є.А. Антоновича – Львів: Світ, 2006. – 512с., іл.
5. Коберник О.М. Технології : підручник/ О.М. Коберник - Київ : Літера ЛТД, 2011;
6. Шевченко В.Я. Композиція плаката: Навч. Посіб. – 2-ге вид., доп. – Х.: Колорит, 2007. – 133с.: іл. ISBN 978-966-8536-42-7.

Додаткова література:

1. Клименюк Т.М. Креслення, рисунок, композиція : навчальний посібник/ Т.М.Клименюк - Львів : Львовська Політехніка, 2012;
2. Мадзігон В.М. Технології : підручник/В.М. Мадзігон - Київ : Педагогічна думка, 2011;

15. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbu.gov.ua/>
www.dnpb.gov.ua/
2. Бібліотека українських підручників
<http://pidruchniki.ws/>
3. Онлайн-журнал «Шрифт» з 2013 р <http://typejournal.ua/>
4. Онлайн-журнал «Графічний дизайн» з 2011р <http://graphic.eds.co.ua/>